

PAUL STRUYE, EEN UNITARIST IN HART EN ZIEL

E. Verbeke

Onlangs hebben we numismatische sporen gevonden van een ex-minister, ex-voorzitter van de senaat uit de woelige naoorlogse periode. Als unitarist in hart en ziel van CVP-PSC-strekking, heeft Paul Struye gedurende bijna drie decennia zijn stempel gedrukt op het politieke leven in België in dossiers zoals de repressie en de koningskwestie. Enkele belangrijke numismatische getuigen verwijzen naar een geslaagde politieke loopbaan.

Paul Struye werd geboren te Gent op 1 september 1896. Zijn vader was een Gentse arts, zijn

moeder was afkomstig uit Verviers. Hij liep middelbare school in het Sint-Barbaracollege te Gent. Tijdens WO I was hij vrijwilliger en werd op 18-jarige leeftijd gewond in een aanval in oktober 1918. Hij behaalde zijn doctoraat in de rechten aan de Rijksuniversiteit te Gent, en werd advocaat bij het hof van beroep te Brussel in 1921. In 1938 werd hij advocaat bij het hof van cassatie.

Tijdens WO II stichtte hij in juli 1940 samen met advocaat Legelain de clandestiene “Libre Belgique”. Bij herhaling protesteerde hij bij de bezetter tegen maatregelen die genomen werden tegen de leden van de balie. Tijdens WO II was hij ook een belangrijk raadsman aan Het Hof. Zo stelde hij in juni 1940, in opdracht van het hof van cassatie twee cruciale adviezen op, die voor Koning Leopold III het licht op groen zetten voor vredesonderhandelingen met de Duitsers.

Onder het pseudoniem “Saint-Yves” schreef hij in opdracht van het hof een brochure over de achttiendaagse veldtocht en de houding van Leopold III. Deze royalistische brochure kende een enorme weerklank! In de loop van 1941 begon hij te geloven in een geallieerde overwinning. Hij distantieerde zich van de politiek van het Hof; hij drong meermaals aan op een gebaar van de koning.

Na de oorlog pleitte Paul Struye voor een snelle en billijke berechting van de kleine collaborateurs. Hij stelde ook geregeld verslagen op over wat er in België precies gebeurde tijdens de bezetting. Deze verslagen werden later gebundeld onder de titel "L'évolution du sentiment public sous l'occupation allemande".

In 1945 werd hij de eerste voorzitter van de toen nog unitaristische CVP-PSC. Op 17 februari 1946 werd hij senator in het hoofdstedelijk arrondissement en bij de volgende verkiezingen steeds herverkozen. In maart 1947, onder de regering van Paul Henri Spaak, werd hij minister van justitie.

Hij was een christelijk humanist die als minister van justitie meer dan 100 terechtstellingen met zijn handtekening bezegelde, tussen maart 1947 en november 1948. Paul Struye was in de Belgische politiek een unitarist en conservatief, zijn beschouwingen over internationale politiek waren bijzonder non-conformistisch. Hij was een gecultiveerd man met verfijnde genoegens.

In 1948 werd hij door zijn partij verplicht om ontslag te nemen als minister van justitie zagezegd omdat hij te veel doodstraffen omzette in levenslang tijdens de repressieperiode; de ware reden was de herschikking en de herverdeling van de mandaten in de regering Spaak II.

In september 1948 diende Paul Struye in de senaat een wetvoorstel in dat het mogelijk zou maken om de volksraadpleging te organiseren in maart 1950 over de koningskwestie, waarbij niettegenstaande de meerderheid van de bevolking voor de terugkeer van Leopold III stemde, Leopold III abdicatie pleegde ten voordele van zijn zoon Boudewijn die vanaf dat moment koninklijke prins werd tot aan zijn meerderjarigheid. Op 17 juli 1951 legde hij als Boudewijn I de eed af voor de voltallige kamer onder het covoorzitterschap van F. Van Cauwelaert en Paul Struye.

Nadien diende hij nog talrijke andere wetsvoorstellen in. Een ervan machtigde de vrouw de advocatuur bij het hof van cassatie uit te oefenen. Een ander had betrekking op het eerherstel voor veroordeelden. Hij was professor aan de universiteit van Leuven en stafhouder aan de balie van het hof van cassatie. Sinds 1958 was hij door de koning benoemd tot minister van Staat. Op Europees vlak werd hij in 1969 tot voorzitter verkozen van de Senaat der pan-Europese Unie, die door graaf Coudenhove Kalergi werd opgericht.

In een interview met het nieuwsblad verklaarde Paul Struye "Men vraagt me dikwijls of ik een Vlaming of een Waal ben. Eerlijk gezegd ik kan daarop niet antwoorden. Ik ben het type van een Belg in Gent geboren uit een Franstalige vader, arts van beroep en een moeder afkomstig uit Verviers. Mijn opvoeding verliep in het Frans, maar tweederde van mijn activiteiten als advocaat werden in het Nederlands gevoerd. Ik ben een unitarist, ik doe mijn best om in alles gematigd te zijn. Misschien dat ik daarom vaak van twee kanten tegelijk word aangevallen." ¹

Paul Struye overleed te Elsene op 16 februari 1974.

CATALOGUS VAN DE MEDAILLES

1. Penning van de senaat

- Vz. Bovenaan: **SENAT DE BELGIQUE**; onderaan: **PAUL STRUYE**
 Gehelmd hoofd van Minerva naar rechts; de helm is versierd met de Belgische leeuw. De naam van de graveur (G. Devreese) is niet meer zichtbaar onder de hals.
- Kz. Een zittende senator naar rechts gericht, gekleed in antieke dracht, houdt in zijn rechterhand een pluim; zijn linkerhand houdt een wetstafel vast die op de knieën rust met daarop: **LEX**

Graveur: G. Devreese

Ag Ø 21 mm met kettinkje

- Ref. *Collection Numismatique Chambre des Représentants*, 1930, blz. 269 nr. 5.
 A.M. Willenz, *Le médailleur Godefroid Devreese*, 1986, blz. 59 nr. 77.

2. Horen zien en zwijgen

- Vz. Onderaan: **LUC**; in de afsnede: de Soete (graveursnaam).
 Drie aapjes op een rij: horen zien en zwijgen.
- Kz. In het onderste gedeelte van de medaille: M^{le} LE MINISTRE / P. STRUYE / "JEANNE AVEC NOUS," / 16 - 1 - 1948

Graveur: P. de Soete

Ag Ø 30 mm

Bij het samenstellen van de catalogus over de medailles van P. de Soete hebben W. Faes en J. Daems deze kleine medaille teruggevonden in het Penningkabinet te Brussel. Ook in de lijst van het slagmateriaal van de firma Fisch werd deze medaille teruggevonden met de volgende beschrijving: 3 singes Vz, feuillage Kz, Ø30 mm M (medaille) I 1 (klassement van het slagmateriaal) 1947. In 1950, twee jaar na het overlijden van P. de Soete, werd zij tentoongesteld tijdens de retrospectieve van zijn werk in de galerij G. Giroux te Brussel met de benaming: Médaille de la Fraternelle "LUC" 2/. Het werd stilaan duidelijk dat het hier ging om een medaille uitgegeven voor de leden van een verzetsbeweging met de codenaam LUC, werkzaam tijdens WO II.

De drie aapjes die het "horen, zien en zwijgen" voorstellen waren een gepast symbool en een gepaste spreuk voor alle verzetslieden die als taak hadden te zien en te horen wat de vijand deed en voor alle veiligheid te zwijgen over hun clandestiene activiteiten. Dat de Soete deze medaille ontworpen heeft is niet te verwonderen gezien hij ook actief was in het verzet. Hij spreekt hierover trouwens uitvoerig in zijn memoires die in 1953 postuum werden uitgegeven door zijn dochter Elsa 3/. De verzetsbeweging LUC werd gesticht door Georges Leclercq ter nagedachtenis van zijn zoon Lucien, die in 1940 gedood werd door de bezetter. De codenaam "LUC" werd in de loop van de oorlog vervangen door "LUC-MARC" en later door "MARC" 4/.

3. Penning van de Italiaanse senaat

- Vz. Onderaan: PALAZZO MADAMA / ROMA
Zicht op het gebouw van de senaat te Rome.
- Kz. Rondom: ■ SENATO DELLA REPUBBLICA; in het centrum gegraveerd:
a S.E. / Paul Struye / Président du Sénat / Bruxelles / mai 1959

Au Ø 35 mm met draagoog en ring

4. Medaille van de senaat

- Vz. Rondom tussen een versierde rand en de verhoging: ✠ SENAT DE BELGIQUE ✠ BELGISCHE SENAAT
Binnen een verhoogde cirkel het hoofd van Minerva naar rechts gericht (zoals nr. 1); onderaan tegen de rand: (atelierstempel) Fisch 750 (gehaltstempel)
- Kz. Gegraveerde tekst in 14 lijnen: ANNO XIII REGNI SERENISSIMI REGIS / BALDUNI / HOC AEDIFICIUM / INAUGURATUM EST / DIE 24 MENSIS MARTII ANNI 1964 / PAULO STRUYE / SENATUS PRAESIDE / QAESTURAE COLLEGIUM CONSTITUEBANT / J. VAN BUGGENHOUT PRAESES / R. DE MAN H. HARMIGNIES J. OBLIN / E. MACHTENS ALLECTI HUIUS QAESTURAE / F. HUMBLET SECRETARIO GENERALI / ET A. PULINGS / MODERATORE GENERALI

Au Ø 50 mm

5. Medaille van de Franse senaat

- Vz. Langs de rand: REPUBLIQUE / FRANÇAISE
Hoofd van Marianne naar rechts, gelauwerd met muts bestaande uit een leeuwenkop; de poten zijn samengebonden in de hals; onder de halssnede: GAYRARD

Kz. Bovenaan: **SÉNAT**, in het centrum gegraveerd: A / M. PAUL STRUYE / PRESIDENT DU SENAT / DE BELGIQUE / 20 MARS 1968

Rondom een krans bestaand uit eiken- en laurierbladeren onderaan samen- gebonden door korenaren en een druiventros.

Rd. Op de rand ingeslagen: 1968 (stempel) ARGENT

Graveur: Gayrard

Vermeil Ø 51 mm

6. Medaille voor 15 jaar voorzitterschap van de Senaat

Vz. Onderaan langs de rand: **PAUL STRUYE**

Hoofd van Paul Struye naar rechts; langs de halssnede: 1969 *ianchelevici*

Kz. In volle veld tekst in 6 lijnen: gekroonde **S** / 15 ANS DE PRESIDENCE / DU SENAT / 15 JAAR VOORZITTER VAN / DE SENAAT / 27·VI·1969

Graveur: Ianchelevici

Ae, Ag, Au Ø 70 mm

Ref. J. Lippens & A. Van Keymeulen, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, nr. 530.

7. 75ste verjaardag van de voorzitter van de senaat

Vz. Onderaan gegraveerd in drie lijnen: PAUL STRUYE / Président du Sénat / 1.9.1971

Zicht op het Paleis der Natiën te Brussel.

Kz. Tekst in volle veld in 9 lijnen: LE BUREAU DU SENAT / à son Président / à l'occasion de son / 75me anniversaire / - / HET BUREAU VAN DE SENAAT / aan zijn Voorzitter / ter gelegenheid van / zijn 75e verjaardag

Rd. Op de rand ingeslagen: ◇ (950) fish (firmastempel)

Graveur: M. Rau

Au Ø 58 mm

8. Medaille ter gelegenheid van 25-jarig mandaat als senator

Ez. Gegraveerde tekst in 4 lijnen onderaan: SENAT / PAUL STRUYE / SENA-
TEUR / 25 ANS DE MANDAT / 1971

Zicht op het Paleis der Natiën te Brussel.

Rd. Ingeslagen in de rand: (gehaltestempel) A 950 Fisch (firmastempel)

Graveur: M. Rau

Ag Ø 60 mm

9. Medaille van de weerstand

Vz. Rondom onderste helft van de medaille: **HONOR** / *p. de Soete* / **PATRIA**
Centraal een helm omringd door een gevleugeld wiel doorkruist door twee zwaarden bovenaan een kroon.

Kz. Bovenaan: **MARS**; onderaan: **MERCURE**; in het midden ingegraveerd in een verhoogde band links: MR STRUYE; rechts: 1963
Het veld van de medaille is bedekt met een bladerenmotief; onderaan het wapenschild met de Belgische leeuw.

Graveur: P. de Soete

Ae, Ø 69 mm

De vereniging Mars en Mercurius werd na de eerste wereldoorlog gesticht in 1926 en had tot doel: "Veelvuldige contacten te leggen in België en in het buitenland, onder mannen die vastberaden zijn de geest van oprechtheid en wederzijdse waardering, opgedaan onder de wapens, te huldigen en de bevoegdheid en relaties van eenieder in volledige solidariteit ten dienste te stellen van allen" 5/.

Mochten wezenlijke leden zijn: de oud-officieren, reserveofficieren en oud-reserve-officieren van het Belgisch leger en van de legers der geallieerde of geassocieerde

landen (Mars); zij die volgens advies van de algemene raad een beroep op eerbare wijze uitoefenen, beroep behorende tot het gebied der handelszaken in 't algemeen of der vrije beroepen (Mercurius) ⁶. De commissie van de medaille "Mars en Mercurius" werd in 1935 gesticht. In de statuten van deze commissie lezen wij het volgende: "Deze medaille zal enkel en alleen toegekend kunnen worden 1, aan het lid dat zich onderscheiden heeft, tenzij door zijn werking en verkleefdheid aan de Kring, hetzij door een gestelde belangrijke daad, die het prestige van onze vereniging verhoogt; 2, aan een persoon, vreemd aan de Kring, die een bijzonder weldoend belang betuigd heeft aan de Kring" ⁷.

Pierre de Soete werd aangezocht om deze medaille te ontwerpen ⁸. Van 1935 tot 1998 werd de medaille 125 maal toegekend: 3 maal aan leden van het Koningshuis (Leopold III, Boudewijn I, en Albert II), 96 maal aan leden van de Kring en 26 maal aan niet-leden. Paul Struye, voorzitter van de Senaat, kreeg de medaille in 1963, meer dan waarschijnlijk als dank voor zijn spreekbeurt tijdens het jaarlijks galadiner van de vereniging.

NOTEN

- ¹ *Het Nieuwsblad*, 18 februari 1974.
- ² *Rétrospective Pierre de Soete patronnée par "Le souvenir de Pierre de Soete" sous la Présidence d'Honneur du Comte Carton de Wiart, Ministre d'État, Galerie Georges Giroux, Boulevard du Régent 43 Bruxelles. Du 18 février au 4 mars 1950, blz. 29 nr. 26.*
- ³ Pierre de Soete, *En plein bloc - Mémoires*, 1953, uitgegeven in eigen beheer door Elsa de Soete, 9 Rue de Ligne, Bruxelles.
- ⁴ Georges Leclercq, *Gulden boek van de Belgische weerstand*, Brussel, zd., blz. 96.
- ⁵ *Jaarboek 1981 van de Koninklijke Kring Mars en Mercurius*, blz. 5.
- ⁶ *Ibidem*. Statuten, blz. 16.
- ⁷ *Ibidem*. Art. 3, Toekenning, blz. 27.
- ⁸ Pierre de Soete heeft nog meer medailles gemaakt in verband met militaire of aanverwante verenigingen o.a. de medailles van de V.V.V. (Vereniging der Verbroederingen van het Veldleger) en N.V.R.O. (Nationale Vereniging van de Reserveofficieren) en de gegoten plakket voor de A.I.G. (Oeuvre des Automobiles pour Invalides de Guerre). Pierre de Soete was klaarblijkelijk goed ingeburgerd in de militaire middens.

BIBLIOGRAFIE

Nieuwe Vlaamse Encyclopedie van de Vlaamse beweging, blz. 2878-2879.

Dit artikel kwam tot stand dank zij de medewerking van Willy Faes voor de teksten over de medailles "LUC" en "MARS en MERCURIUS".